

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 2
van **NADIA SMINATE**
datum: 26 juni 2019

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Teruggekeerde kinderen en moeders uit IS-gebied - Onderwijsbeleid

Op vrijdag 16 juni zijn zes kinderen van IS-strijders teruggekeerd uit Syrië. Het gaat om vijf minderjarigen en één meisje van achttien jaar die allen geboren zijn in België en nu worden opgevolgd door de parketten van Brussel, Halle-Vilvoorde en Luik. Dat brengt het totaal op dertig kinderen die uit IS-gebied zijn teruggekeerd. Er is ook sprake van een zevende kind van anderhalf jaar oud dat naar België zou worden teruggehaald.

In de Koerdische vluchtelingenkampen van Al-Hol en Al-Roj in Syrië worden momenteel zo'n 70.000 mensen opgevangen, waaronder zo'n 10.000 IS-vrouwen, -weduwen en -kinderen die niet uit Irak of Syrië afkomstig zijn. Zij verblijven in aparte delen, de zogenaamde detentiekampen. Verschillende berichten spreken over een totaal van vijftig Belgische kinderen van IS-ouders die op de radar staan of geïdentificeerd zouden zijn. Daarbij zijn een aantal weeskinderen maar in de meeste gevallen leven de ouders nog. Ook is er sprake van IS-vrouwen met Belgische nationaliteit die op bevallen staan. Daarnaast verblijven ook in de gewone vluchtelingenkampen IS-vrouwen, zij het onder de radar en vaak met een grotere bewegingsvrijheid, en ook daar zouden, volgens Child Focus, Belgische vrouwen bij zijn.

De doelgroep minderjarigen die terugkeren, is niet homogeen. Het kan gaan om kinderen van Belgische ouders die in IS-gebied geboren zijn, minderjarigen die uit België vertrokken of zelfs ontvoerd zijn. Het kan gaan om minderjarigen die in aanraking zijn gekomen met het IS-gedachtegoed, gevechtstraining hebben gekregen of zelfs effectief als minderjarige foreign fighter actief zijn geweest. Hier is moeilijk een leeftijdsgrens te trekken. Juridisch speelt leeftijd wel een rol. Tot drie jaar kunnen kinderen bij de moeder in de gevangenis verblijven. Kinderen onder twaalf jaar worden in de regel beschouwd als minderjarigen in gevaar of verontrustende situatie. Hier zal het parket de bepalingen inzake jeugdhulp inschakelen. Vanaf twaalf jaar kunnen minderjarigen ook zelf voor de jeugdrechter komen als zij betrokken waren bij feiten en vanaf zestien jaar kunnen minderjarigen toevertrouwd worden aan Justitie door middel van uithandengeving.

Voor teruggekeerde minderjarigen uit IS-gebied werden een hele procedure en een draaiboek uitgewerkt. Na screening van de individuele dossiers door OCAD (Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse) beslist het parket op basis van de aangeleverde informatie (o.m. met betrekking tot het dreigingsniveau) of de jeugdrechter wordt ingeschakeld en waar de minderjarige komt te verblijven. Afhankelijk van de beoordeling kan dat familie, een instelling of een pleeggezin zijn. Dat deze beslissing zorgvuldig en weloverwogen dient te gebeuren, bewijst de situatie in

Nederland waar twee kinderen van een IS-weduwe bij een geradicaliseerde grootvader werden geplaatst tegen het negatieve advies van het lokaal bestuur in.

Na toewijzing komt in Vlaanderen het Agentschap Jongerenwelzijn aan zet dat samen met de verschillende betrokken actoren uit diverse domeinen als welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, veiligheid enz. in het kader van een rondetafel een persoonlijk traject uitstippelt. Het instappen in een schooltraject gebeurt door het CLB (centrum voor leerlingenbegeleiding), traumapsychologen, leerkrachten en directies. Voor de zes pas teruggekeerde kinderen spreken sommige berichten al van een schoolstart in september. In het maatschappelijk debat rond de terugkeer van de minderjarigen uit IS-gebied wordt vertrokken vanuit de veronderstelling dat 'deradicalisering werkt' en dat 'deze groep gemonitord en opgevolgd wordt'.

1. Specifiek voor de kinderen die in januari terugkeerden.
 - a) Hoe loopt de platform- of rondetafelwerking naar deze kinderen? Graag duiding bij de opstart, frequentie van vergaderen, evaluatie, opvolging.
 - b) Hoeveel van deze teruggekeerde kinderen lopen op dit moment school en hoeveel van hen starten op 1 september met school?
 - c) Wie neemt die beslissing?
 - d) Hoe is de communicatie naar de school verlopen? Is de school gebriefd? Weten de leerkrachten wat ze moeten doen?
 - e) Heeft de school geleerd hoe om te gaan met traumatische kinderen?
 - f) Is er communicatie naar de ouders van de andere klaskinderen geweest?
 - g) Is er communicatie naar de pers geweest zodat die 's morgens massaal noch individueel deze kinderen volgt?
 - h) Zijn er bepaalde verwachtingen aan die school gesteld?
 - i) Heeft de school bijkomende middelen verkregen om met deze kinderen te gaan werken?
2. Op welke manier en in welke mate worden teruggekeerde moeders en minderjarigen binnen het onderwijs gemonitord en opgevolgd?
 - a) Gaat het om alle moeders en minderjarigen? Graag ook een cijfermatig overzicht.
 - b) Hoe gebeurt dat in respectievelijk familiale context, pleeggezin, instelling of gevangenis?
 - c) Is deze monitoring periodiek, permanent of tijdelijk? Wie bepaalt dit? In geval de monitoring tijdelijk is, hoe lang lopen deze termijnen?
 - d) Door wie gebeurt de opvolging en monitoring in de respectieve situaties?
 - e) Op welke manier wordt de opvolging binnen het onderwijs georganiseerd?
 - f) Op welke manier wordt de begeleiding van familie en directe omgeving gedaan?
 - g) Op welke manier kan worden ingegrepen, wie beslist daartoe en in welke mate gebeurt dit vandaag of is dat al gebeurd?

ANTWOORD

op vraag nr. 2 van 26 juni 2019

van **NADIA SMINATE**

- 1a. Een multidisciplinair samengesteld team van experts maakt, indien mogelijk samen met de minderjarige en zijn context, een inschatting van de situatie en doet een voorstel van (vervolg)traject.

Wanneer het jeugdparket een aanmelding doet bij het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ) of een jeugdrechter vordert, kan de aangeduide consulent het initiatief nemen om een multidisciplinair assessment uit te voeren. Dit kan evenzeer gebeuren wanneer een consulent in een reeds lopend traject nood heeft een externe input om het traject rond radicalisering weer vlot te krijgen.

Er wordt een afsprakenkader opgesteld waarin aan alle aanwezigen duidelijk gemaakt wordt wat de doelstelling van de vergadering is, en hoe er rekening gehouden moet worden met bijvoorbeeld beroepsgeheim. Het ondersteuningscentrum jeugdzorg (OCJ) heeft de regie wat de rondetafelwerking betreft. De opstart, frequentie,... behoort tot de autonomie van het OCJ. Zolang er geen school gekozen is, neemt de referentiepersoon radicalisering vanuit het departement deel.

Van zodra een school (en net) gekozen is worden de referentiepersonen radicalisering van het betreffende net gecontacteerd. Het gaat hierbij om zowel de referentiepersoon onderwijs als CLB. Vanaf dat moment start de lokale ondersteuning vanuit de centrale dienst. Concreet gaan de referentiepersonen ter plaatse en nemen zij deel aan de ronde tafel ter ondersteuning van school en CLB. Verder wordt er op maat gewerkt en wordt er gekeken welke specifieke ondersteuning de school en het CLB nodig hebben. Doordat de terugkerende kinderen verspreid naar school (zullen) gaan is het belangrijk om de expertise te centraliseren en van daaruit elke school en elk CLB effectief te ondersteunen.

Scholen en CLB's hebben reeds ervaringen en expertise opgebouwd m.b.t. anderstalige nieuwkomers. Hier gaat het ook vaak om kinderen uit oorlogssituaties, kinderen met trauma,... deze expertise kan aangewend worden bij het begeleiden van deze teruggekeerde kinderen.

- 1b. Na aankomst in België zijn de kinderen na een periode van 3 maand naar school gegaan.
- 1c. Dit is een gezamenlijke beslissing. (grootouders/voogd,... in samenspraak met alle omringende hulpverlening. Dit is ook sterk afhankelijk van de gezondheidssituatie en familiale situatie (mentaal, psychisch) van deze kinderen.
- 1d. Zodra de school bekend is nemen de referentiepersonen radicalisering onmiddellijk contact op met de betrokken school en CLB om informatie te geven, hen uit te nodigen voor de eerstvolgende rondetafel. De referentiepersonen gaan ook ter plaatse om via een intake de specifieke behoeften van de school/CLB in kaart te brengen.
- 1e. De opgebouwde ervaring zal sterk afhankelijk zijn van school tot school. Vandaar de intake om de specifieke noden te bepalen en dan op maat een aanbod

(materialen, vorming,...) te kunnen bieden. Europese inzichten en ervaringen (RAN, Radicalisation Awareness Network) worden gedeeld.

- 1f. De ouders werden geïnformeerd over de nieuwe instappertjes. Een crisiscommunicatie werd voorbereid en achter de hand gehouden. In deze concrete situatie stelden zich geen vragen/problemen vanuit de ouders.
- 1g. Een crisiscommunicatie werd voorbereid en achter de hand gehouden. In deze concrete situatie stelden zich geen vragen/problemen vanuit de pers.
- 1h. De school en het CLB kunnen rekenen op een permanente ondersteuning vanuit de referentiepersonen radicalisering (onderwijs en CLB) op centraal niveau. Het CLB zorgt voor de ondersteuning en verdere opvolging vanuit het CLB op lokaal niveau, indien aangewezen ondersteund door de traumapsychologen. Het CLB vervult eveneens de draaischijffunctie naar welzijn en gezondheid.
- 1i. Onrechtstreeks door de extra steun die ze ontving via het CLB, de referentiepersonen.
- 2a. Wanneer Onderwijs gevat is, wordt dit op centraal niveau opgevolgd. De referentiepersonen per onderwijsnet die al veel expertise opgebouwd hebben rond deze problematiek volgen deze leerlingen van nabij op.
- 2b/c/d. Dit is afhankelijk van de beslissing parket/jeugdrechtbank en gebeurt op maat. Het CLB volgt sowieso de volledige onderwijsloopbaan op.
- 2e. De aanspreekpunten radicalisering op centraal niveau volgen elke case van nabij op. Op lokaal niveau gebeurt dit door het CLB en de traumapsychologen die in nauw contact staan met de centrale aanspreekpunten.
- 2f. Hierin nemen de CLB's een draaischijffunctie op tussen onderwijs enerzijds en welzijn en gezondheidszorg anderzijds.
- 2g. Kinderen worden opgevolgd door verschillende diensten: jeugdrechtbank, CLB,... Indien nodig zijn er verschillende mogelijkheden om in te grijpen: melding aan de Procureur des Konings (artikel 458bis) , bespreking op een LIVC,...